

Zlúčenie rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín – prípad Rakúsko ***Family Reunification of third-country nationals – the case of Austria***

Mgr. Viktoria Jánošová

Paneurópska vysoká škola

Anotácia

Rakúska politika zlučovania rodín pre štátnych príslušníkov tretích krajín umožňuje zlučovanie rodín oddelených migráciou a zohráva kľúčovú úlohu v jeho imigračnom rámci. Tento článok skúma význam, zložitosť a vyvíjajúci sa priestor zlučovania rodín v rámci rakúskeho imigračného systému, pričom objasňuje liberalizačné aj reštriktívne tendencie. Politické prostredie v Rakúsku v súčasnosti odzrkadľuje tendencie, ako sú zrýchlené pracovné povolenia, ale aj zvýšené požiadavky, ako je minimálny vek sobáša a jazykové znalosti. Článok pojednáva o rozvíjajúcom sa trende, o rozlišovaní medzi „žiaducou“ a „nežiaducou“ migráciou a načrtáva rozdiel medzi zlúčením rodiny podľa zákona o usídlení a pobyte (NAG) a zákona o azyle (AsylG). Autorka poukazuje na problematické aspekty rakúskej politiky zlučovania štátnych príslušníkov tretích krajín, predovšetkým na kvótné miesta a trojročnú čakaciu lehotu na zlúčenie rodiny po udelení doplnkovej ochrany, najmä pokiaľ ide o maloletých bez sprievodu. Napriek rozhodnutiam Ústavného súdu pretrvávajú obavy zo zákonnosti a humanitárnych dôsledkov týchto opatrení, najmä vzhľadom na pretrvávajúci význam zlúčenia rodiny pri vysokej miere žiadostí o azyl. Text vyzýva k ďalšej revízii týchto problematických opatrení a ku skúmaniu možných reforiem.

Annotation

Austria's policy on family reunification for third-country nationals serves as a cornerstone in its immigration framework, facilitating the reunion of families separated by migration. This article delves into the significance, intricacies, and evolving dynamics surrounding family reunification within Austria's immigration system, shedding light on both liberalizing and restrictive trends. Austria's political landscape mirrors these dual tendencies, exemplified by expedited work permits alongside heightened criteria such as minimum marriage age and language proficiency requirements. The article also explores the emerging discourse on „desirable“ versus „undesirable“ migration, outlining distinctions between family reunification under the Act on Settlement and Residence (NAG) and the Asylum Act (AsylG). The author highlights problematic aspects of Austria's policy regarding third-country national reunification, notably quota allocations and the three-year waiting period post-supplementary protection grant, particularly concerning unaccompanied minors. Despite Constitutional Court rulings, concerns persist regarding the legality and humanitarian implications of these measures, especially in light of the continued significance of family reunification amidst high rates of asylum applications. The text advocates for further scrutiny of these contentious policies and exploration of potential reforms.

Klíúčové slová

Zlúčenie rodiny, príslušníci tretích krajín, Rakúska imigračná politika, azyl, doplnková ochrana, maloletí bez sprievodu

Key words

Family reunification, third-country nationals, Austrian immigration policy, asylum, supplementary protection, unaccompanied minors

Úvod

Historicky je zlučovanie rodín v Rakúsku reakciou na pracovnú migráciu v 60. a 70. rokoch 20. storočia. V dôsledku rastúcej ekonomiky a s tým súvisiacim nedostatkom pracovníkov Rakúsko prijímalo hosťujúcich pracovníkov, tzv. Gastarbeiterov. Títo hosťujúci pracovníci pochádzali väčšinou z Turecka a bývalej Juhoslávie. Predpokladalo sa, že hosťujúci pracovníci nezostanú v Rakúsku natrvalo, ale vrátia sa do svojich krajín pôvodu a potom budú nahradení novými hosťujúcimi pracovníkmi, tzv. princíp rotácie. V roku 1974 došlo v dôsledku ropnej cenovej krízy a konca boomu k zmrazeniu náboru a reštriktívnym reguláciám migrácie – pre gastarbeiterov to boli signály na odchod alebo usídlenie sa v Rakúsku natrvalo. Od tohto momentu nastala zmena od primárnej pracovnej migrácie k migrácii rodinných príslušníkov.

Zlučovanie rodín je v súčasnosti najsilnejšou formou migrácie do Rakúska a migrácia pracovníkov z tretích krajín má len malý význam, predovšetkým z dôvodu obmedzenia na kvalifikovaných pracovníkov. Mnohí gastarbeiteri, ktorí sa rozhodli usídlieť sa v Rakúsku získali rakúske štátne občianstvo a v súčasnosti hovoríme už o generáciách rodín s rakúskym štátnym občianstvom s migračným pozadím. Ďalším významným faktorom bola migračná kríza v rokoch 2014-2015, počas ktorej došlo v Rakúsku k masívnemu prílevu utečencov a s tým spojenými žiadosťami o azyl. Cesta do Európy je však náročná, a často prichádzali len niektorí, fyzicky zdatnejší členovia rodiny a po úspešnom získaní medzinárodnej ochrany žiadali o zlúčenie rodiny.

Smernica 2003/86/ES ustanovuje právny rámec pre zlúčenie rodiny pre štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci Európskej únie. Táto smernica stanovuje všeobecné usmernenia pre zlúčenie rodiny, ale každý členský štát EÚ si ponecháva možnosť transponovať tieto usmernenia do svojej národnej legislatívy ako všeobecne záväzné predpisy s celoštátnou územnou pôsobnosťou. Špecifické požiadavky a postupy na zlúčenie rodiny v Rakúsku týkajúce sa štátnych príslušníkov tretích krajín sa preto riadia rakúskym právom. Tieto zákony môžu špecifikovať kritériá oprávnenosti, postupy podávania žiadostí a akékoľvek ďalšie požiadavky, ktoré musia žiadatelia splniť.

Tento článok sa zaoberá problematikou zlúčenia rodiny v Rakúsku v prípade, že referenčnou osobou je štátny príslušník tretej krajiny. V prvej kapitole článok sleduje právny rámec zlúčenia rodiny a jeho posledný vývoj v Rakúsku, resp. sprísňovanie podmienok pre zlúčenie rodiny s príslušníkmi tretích krajín. V druhej kapitole sa práca zaoberá konkrétnymi osobami – kto a za akých podmienok môže požiadať o zlúčenie rodiny. Problém, ktorý v článku sledujeme sa týka rozdielneho zaobchádzania s osobami, ktoré získali azyl alebo doplnkovú ochranu a sprísňovania požiadaviek v tomto kontexte. Tento problém sa preukazuje predovšetkým so zaobchádzaním s maloletými bez sprievodu. Cieľom práce je

poukázat na sprísňovanie a problematický charakter niektorých rakúskych právnych ustanovení v kontexte zlučovania rodín.

1. Rakúska právna úprava zlúčenia rodiny

V Rakúsku, podobne ako v mnohých iných európskych krajinách, je zlúčenie rodiny základným aspektom imigračnej politiky, ktorá umožňuje rakúskym rezidentom zlúčiť sa so svojimi rodinnými príslušníkmi, ktorí nie sú občanmi Rakúska, ale chcú s nimi v krajine žiť. Špecifické pravidlá a postupy pre zlúčenie rodiny sú zvyčajne uvedené v rakúskych imigračných zákonoch a nariadeniach. Rakúska legislatíva, týkajúca sa zlúčenia rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín, je do značnej miery určená smernicou o zlúčení rodiny (2003/86/ES) a právom na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP). V kontexte zlúčenia rodiny môže zohrávať rozhodujúcu úlohu aj zákaz diskriminácie v článku 14 EDĽP. Právo na rešpektovanie rodinného života je zakotvené aj v článku 7 Charty základných práv EÚ, ktorá má rovnakú úroveň ako zmluvy EÚ a tiež zaväzuje členské štáty v rozsahu pôsobnosti práva Únie.

Keďže smernica o zlúčení rodiny je sekundárnym právnym aktom EÚ, ktorá si vyžaduje transpozíciu do práva členských štátov v súlade s článkom 288 ZFEÚ, existujú v Rakúsku na vnútroštátnej úrovni zodpovedajúce predpisy. Smernica o zlúčení rodiny bola v Rakúsku vo veľkej miere transponovaná balíkom práv cudzincov v roku 2005^[1]. Odvtedy je zlúčenie rodiny upravené predovšetkým v zákone o usídlení a pobyte (NAG) a zákone o azyle (AsylG), ktoré sú taktiež súčasťou balíka práv cudzincov (BGBl. I Nr. 100/2005). Osobitné ustanovenia pre zlúčenie rodiny – ktoré zahŕňajú aj zlúčenie rodiny s rodinnými príslušníkmi žijúcimi v zahraničí – možno nájsť v § 34f AsylG z roku 2005. Zlúčenie rodiny pre rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov tretích krajín je tiež upravené v § 46 NAG, ale osoby s nárokom na azyl sú vo všeobecnosti vyňaté z rozsahu pôsobnosti NAG.^[2] Zatiaľ čo na úrovni Únie sa koncepčne rozlišuje medzi „utečencami“ a „osobami s nárokom na doplnkovú ochranu“ a pojem „azyl“ sa používa skôr v súvislosti so zastrešujúcim konceptom medzinárodnej ochrany, zákon o azyle z roku 2005 hovorí o „osobách s nárokom na azyl“ a „osobách s nárokom na doplnkovú ochranu“. Pri úprave udeľovania nároku na azyl odkazuje priamo na definíciu Ženevských dohovorov.^[3]

NAG poskytuje právny rámec pre rôzne druhy povolení na pobyt a upravuje podmienky, za ktorých môžu cudzinci žiť a pracovať v Rakúsku a zaoberá sa aj pravidlami a požiadavkami v prípadoch zlúčenia rodiny. NAG bol uzákonený ako článok 4 balíka zákona o cudzincoch z roku 2005, ktorým bolo prepracované nielen právo na usídlenie sa a pobyt, ale aj právo na azyl a zároveň nahradil cudzinecký zákon z roku 1997. Zákon sa člení na všeobecnú časť (§§ 1 až 40) a osobitnú časť (§§ 41 až 76), ako aj záverečnú časť s trestnými, záverečnými a prechodnými ustanoveniami (§ 77 až 83). V osobitej časti je § 46 venovaný zlúčeniu rodiny. Usídlenie osôb s dlhodobým pobytom alebo vysokoškolených štátnych príslušníkov tretích krajín z iných členských štátov a ich rodinných príslušníkov upravuje § 49 až 50.

Podľa ustanovenia o výnimke v § 46 ods. 1 Z 2 písm. c NAG však rodinní príslušníci osoby oprávnenej na azyl môžu požiadať o zlúčenie rodiny podľa NAG (čo je v porovnaní so zákonom o azyle z roku 2005 náročnejšie), ak rodinný príslušník spáchal trestný čin alebo ak je proti referenčnej osobe s priznaným azylom vedené konanie o odňatí azylu, a z týchto dôvodov nie je možná žiadosť o zlúčenie rodiny podľa §§ 34f AsylG 2005.

1.1 Nedávny vývoj

Nadobudnutím účinnosti novely zákona o cudzincoch 1. júla 2011 bolo zavedené opatrenie jazykovej integrácie „Nemčina pred imigráciou“. To znamená, že rodinní príslušníci musia pred získaním povolenia na pobyt v kontexte zlúčenia rodiny vo všeobecnosti preukázať znalosť nemeckého jazyka aspoň na najjednoduchšej úrovni.^[4] S cieľom posilniť integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa už usadili v Rakúsku, bola povinnosť naplniť modul 1 integračnej dohody skrátená z predchádzajúcich piatich na dva roky. Tento krok je odôvodnený tým, že štátni príslušníci tretích krajín musia mať po novom už pred vstupom do krajiny základné znalosti nemčiny.^[5]

Znalosti nemeckého jazyka pred vstupom do krajiny ako aj kvótné miesta viedli k rozsiahlej kritike. Kritizovaná bola nátlaková povaha tohto opatrenia a z toho vyplývajúce nevýhodné postavenie v porovnaní s občanmi EÚ a rodinnými príslušníkmi vysokokvalifikovaných pracovníkov.^[6] Napriek explicitnej kritike zo strany Európskej komisie, Rakúsko trvá na zachovaní kvóty v kontexte zlučovania rodín pre žiadateľov o azyl a štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nie sú vysokokvalifikovanými kľúčovými pracovníkmi.^[7] Následne v roku 2015 podľa správy MIPEX patrili požiadavky na zlúčenie rodiny a naturalizáciu v Rakúsku k najprísnejším v Európe.^[8]

Ďalší vývoj prebehol na národnom summite o azyle 20. januára 2016, na ktorom bolo v súvislosti so zlučovaním rodín rozhodnuté o sprísnení azylového konania prostredníctvom „reštriktívneho zlučovania rodín“.^[9] Od 1. júna 2016 boli zavedené prísnejšie ustanovenia pre zlúčenie rodiny s osobami s nárokom na azyl a s osobami s doplnkovou ochranou.^[10] Napríklad čakacia doba pre rodinných príslušníkov osôb s nárokom na doplnkovú ochranu bola predĺžená z jedného roka na tri roky.^[11] Okrem toho rodinní príslušníci osôb s nárokom na azyl alebo na doplnkovú ochranu musia v zásade poskytnúť dôkaz o dostatočnom zdravotnom poistení, miestnom ubytovaní a zabezpečenom živobytí. Výnimku majú rodinní príslušníci tých, ktorí majú nárok na azyl, ak je žiadosť o zlúčenie rodiny podaná do troch mesiacov od priznania štatútu utečenca.^[12]

Táto novela využila resp. vyčerpala zákonné možnosti smernice o zlúčení rodiny a viedla tak k širokej verejnej diskusii. Napr. Carlsson zo švédskeho červeného kríža poukázal na to, že ľudia, ktorí by si so sebou nemohli priviesť svojich najbližších príbuzných, by sa ťažšie integrovali.^[13] Objavili sa aj obavy, že trojročná čakacia lehota pre osoby s nárokom na doplnkovú ochranu by mohla viesť k tomu, že sa do Európy budú posilať ešte mladšie deti, aby neskôr po troch rokoch za nimi mohli pricestovať aj ich rodičia.^[14]

V súčasnosti existuje návrh zákona o pozmenení NAG 2005. Rakúska advokátska komora (ÖRAK) vo svojom vyjadrení z mája 2022 navrhla zrušenie požiadavky kvót v prípade zlúčenia rodiny. Prehodnotenie kvót uvedených v § 46 ods. 1 a 4, ako aj § 47 ods. 4 NAG sa javí ako nevyhnutné z ústavných dôvodov, najmä preto, že vyčerpanie kvóty môže viesť k dlhodobému odlúčeniu rodinných príslušníkov a zároveň porušeniu práva na rodinný život podľa článku 8 EDLP. Zrušenie kvót sa tak javí

ako nevyhnutné aj z dôvodov práva Únie, predovšetkým z dôvodu, že smernica o zlúčení rodiny 2003/86/ES neposkytuje základ pre prijatie nariadenia o kvótach v rámci smernice.^[15]

2. Osoby disponujúce právom na zlúčenie rodiny

Právo na zlúčenie rodiny štátnych príslušníkov tretích krajín je odvodené od zlučujúceho sa rodinného príslušníka, tzv. referenčnej osoby, pričom existujú rozdiely v závislosti od toho, či referenčná osoba je štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo či ide o rakúskeho občana, občana EHP alebo Švajčiarska. Tento článok sleduje prípad, kedy referenčnou osobou je práve príslušník tretej krajiny, ktorý je zároveň rezidentom Rakúska.

Zlúčenie rodiny pre štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý už získal právoplatné povolenie na pobyt v Rakúsku sa riadi §§ 46, 50 a 69 NAG. Na zlúčenie rodiny majú nárok manžel/manželka alebo registrovaní partneri, ako aj maloleté slobodné deti vrátane adoptovaných a nevlastných detí.^[16] Podľa § 23 ods. 4 NAG pri prisťahovaní sa detí je v zásade príslušnou referenčnou osobou matka dieťaťa. Podľa tohto ustanovenia je otec opatrovateľom len vtedy, ak má len on právo na starostlivosť a výchovu z iného dôvodu, ako je vzdanie sa matky. To by znamenalo, že v prípade spoločnej starostlivosti je možné zlúčenie rodiny s matkou, ale nie s otcom. Z toho vyplývajúce ústavné obavy z možného nerovnakého zaobchádzania medzi otcom a matkou Správny súd zamietol.^[17]

Novelou zákona o cudzincoch z roku 2009 bola zvýšená veková hranica pre manželov z 18 na 21 rokov v kontexte tradičného zlúčenia rodiny.^[18] Dôležité je spomenúť aj princíp jediného manželstva, ktorý platí v Rakúsku. Princíp slobodného manželstva sa v mnohých krajinách vzťahuje na zásadu, že osoba môže mať súčasne iba jedného manželského partnera. To znamená, že polygamia, teda manželstvo s viacerými partnermi súčasne, nie je vo všeobecnosti legálne povolené v krajinách, ktoré princíp slobodného manželstva uznávajú.

Okrem členstva v rodine je pre zlúčenie rodiny obzvlášť dôležitý pobytový status referenčnej osoby. Podľa rakúskeho práva možno za referenčné osoby na zlúčenie rodiny považovať týchto štátnych príslušníkov tretích krajín:

- držitelia červeno-bielo-červenej karty (§ 46 ods. 1 NAG);
- držitelia červeno-bielo-červenej karty plus (§ 46 ods. 1 NAG);
- držitelia povolenia na trvalý pobyt – EÚ (§ 46 ods. 1 Z 2 a § 50 NAG);
- (bývalí) držitelia modrej karty EÚ (§ 46 ods. 3 NAG);
- držitelia povolenia na usadenie sa (§ 46 ods. 4 a 5 NAG);
- držitelia povolenia na usadenie sa – príbuzní (§ 46 ods. 4 NAG);
- držitelia povolenia na usadenie sa, s výnimkou zárobkovej činnosti (§ 46 ods. 5 NAG);
- držitelia povolenia na pobyt, s výnimkou podnikateľov, živnostníkov, študentov a osôb poskytujúcich sociálne služby (§ 69 NAG);

- osoby oprávnené na azyl (§ 46 ods. 1 Z 2 NAG a § 35 ods. 1 zákona o azyle);
- osoby s nárokom na doplnkovú ochranu (§ 35 ods. 2 zákona o azyle).^[19]

Osoba, ktorá sa chce prisťahovať musí spĺňať všeobecné požiadavky a taktiež musí byť k dispozícii kvótové miesto. Kvótové miesto v kontexte zlúčenia rodiny označuje obmedzený počet miest alebo víz, ktoré vláda sprístupnila na zlúčenie rodiny určitých skupín migrantov alebo utečencov. Tieto kvóty sa zvyčajne určujú na základe politických, humanitárnych alebo iných právnych dôvodov.^[20]

Ak disponuje rodinný príslušník žijúci v Rakúsku „povolením na usadenie sa“ alebo „povolením na usadenie sa ako príbuzný“, jeho rodinným príslušníkom musí byť udelené „povolenie na usadenie sa“ – za predpokladu, že opäť spĺňajú všeobecné požiadavky a je k dispozícii kvótové miesto.^[21]

Zlúčenie rodiny s osobami, ktoré majú nárok na doplnkovú ochranu, je možné až po troch rokoch po udelení doplnkovej ochrany. Okrem toho musí byť preukázateľné miestne ubytovanie, dostatočné zdravotné poistenie a zabezpečená podpora, výnimku majú v tomto prípade rodičia maloletých bez sprievodu.

Ustanovenia o zlúčení rodiny s osobami s nárokom na doplnkovú ochranu do značnej miery zodpovedajú ustanoveniam o zlúčení rodiny s osobami, ktoré majú nárok na azyl podľa zákona o azyle. Čakacia lehota troch rokov od udelenia medzinárodnej ochrany sa však vzťahuje len na osoby oprávnené na doplnkovú ochranu. Zrušenie požiadaviek na miestne ubytovanie, dostatočné zdravotné poistenie a zabezpečenú výživu pri žiadostiach do troch mesiacov od udelenia medzinárodnej ochrany sa však týka len tých, ktorí majú nárok na azyl.^[22] Na rozdiel od osôb s nárokom na doplnkovú ochranu môžu osoby s nárokom na azyl podľa NAG využiť aj zlúčenie rodiny. V prípade osôb oprávnených na azyl je zlúčenie rodiny zo zákona možné aj vtedy, ak manželstvo alebo registrované partnerstvo neexistovalo v krajine pôvodu, resp. pred vstupom do Rakúska, toto však neplatí v prípade osôb s nárokom na doplnkovú ochranu.^[23]

2.1 Problémy zlúčenia rodiny v prípade, že referenčnou osobou je maloletý bez sprievodu

Maloletí bez sprievodu sú osoby mladšie ako 18 rokov, ktoré vstúpili do Rakúska bez sprievodu dospelých osoby, ktorá je za nich zodpovedná, alebo ktorí zostali v Rakúsku bez takejto starostlivosti. V prípade, že maloletému bez sprievodu bude priznaný štatút osoby oprávnenej na azyl alebo doplnkovú ochranu, má takáto osoba vo všeobecnosti možnosť požiadať o zlúčenie rodiny. Rodičia a prostredníctvom nich maloletí, nezosobášení súrodenci môžu požiadať o povolenie na vstup do Rakúska. Právny rámec sa však značne líši v závislosti od toho, do ktorej z vyššie uvedených skupín osôb maloletý patrí.

Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) v prípade Tanda-Muzinga identifikoval prvky, ktoré charakterizujú situáciu utečencov podľa Ženevskej konvencie vo vzťahu k zlúčeniu rodiny a na základe ktorých vyplýva povinnosť umožniť zlúčenie rodiny podľa článku 8 EDĽP.^[24] Komisárka Rady Európy pre ľudské práva poukazuje na to, že minimálne tri z týchto prvkov sú rovnako prítomné u osôb, ktorým bol udelený medzinárodný ochranný status z iných dôvodov (podľa rakúskeho práva subsidiárna alebo dočasná ochrana):

– Návrat je znemožnený: Kedykoľvek je osobe udelená medzinárodná ochrana, vyplýva to z toho, že sa osoba nemôže bezpečne vrátiť do svojej krajiny pôvodu.

– Žiadna zodpovednosť za opustenie rodinných príslušníkov: V takmer všetkých prípadoch, keď je udelená medzinárodná ochrana, rozhodnutie opustiť rodinných príslušníkov nebolo prijaté dobrovoľne. Krajina pôvodu bola opustená nútene zo strachu pred porušovaním ľudských práv, ktoré môže hroziť z dôvodu individuálneho prenasledovania alebo všeobecnej nestability.

– Zraniteľnosť: V prípade M.S.S. ECLP uznal, že okrem utečencov podľa konvencie sú aj žiadatelia o azyl zraniteľní v dôsledku vysokej pravdepodobnosti, že zažili traumatické udalosti. Bývalí žiadatelia o azyl, ktorým bola medziasom udelená iná forma medzinárodnej ochrany, sú teda – aj v súvislosti so zlúčením rodiny – rovnako zraniteľní. [\[25\]](#) [\[26\]](#)

2.1.1 Maloletí bez sprievodu, ktorí majú nárok na azyl

V § 35 ods. 5 AsylG 2005 sa vymedzuje okruh rodinných príslušníkov, ktorí sa môžu v rámci zlúčenia rodiny podľa zákona o azyle z roku 2005 pripojiť k osobám s nárokom na azyl v Rakúsku. Pokiaľ ide o maloletých, ktorí majú nárok na azyl, sú to predovšetkým ich rodičia. Ich nepĺnoleté, nemanželské deti – teda súrodenci maloletého s nárokom na azyl – môžu zase požiadať o zlúčenie rodiny ako rodinní príslušníci rodičov. Ak sú však rodičia zosnulí alebo nezvestní, zlúčenie rodiny maloletých súrodencov a maloletých s nárokom na azyl nie je možné. [\[27\]](#)

Rodičia musia podať žiadosť o povolenie na vstup podľa § 35 zákona o azyle z roku 2005 zastupiteľským orgánom v krajine pôvodu, v prípade pozitívneho prognózneho rozhodnutia môžu vstúpiť do krajiny za účelom podania žiadosti o rovnakú ochranu podľa § 34 zákona o azyle z roku 2005. Preukázanie príjmu, miestneho ubytovania a poistenia sa v prípade maloletých bez sprievodu považujú *ex lege* za splnené. [\[28\]](#) Rakúska právna úprava je tak v tomto bode priaznivejšia ako požiadavky smernice o zlúčení rodiny.

O otázke, kedy by sa malo rozhodnúť o tom, či referenčná osoba je maloletá rozhodol Ústavný súd. Ústavný súd rozhodol, že treba brať do úvahy čas rozhodovania o žiadosti o zlúčenie rodiny, čo znamená, že referenčná osoba musí byť v čase podania aj rozhodovania o žiadosti o zlúčenie rodiny s rodičmi stále maloletá. [\[29\]](#) Správny súd spresnil, že právny text týkajúci sa okruhu rodinných príslušníkov oprávnených na uplatnenie nároku v § 35 ods. 5 AsylG nemožno vytesniť. Ak referenčná osoba dovŕšila osemnásť rokov počas azylového konania alebo neskôr, napríklad počas čakania na termín na podanie žiadosti rakúskemu zastupiteľskému orgánu alebo pred rozhodnutím o žiadosti, zlúčenie rodiny s rodičmi už nie je možné. [\[30\]](#)

Európsky súdny dvor však v takomto prípade v januári 2024 rozhodol inak. Vo veci C-560/20 sa v rozhodnutí uvádza: „Súd objasňuje, že maloletý utečenec bez sprievodu si zachováva právo na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi, aj keď počas procesu zjednotenia dosiahne dospelosť. V tomto prípade sa zlúčenie rodiny výnimočne rozširuje aj na dospelú sestru, z dôvodu potreby nepretržitej starostlivosti svojich rodičov v dôsledku ťažkej choroby. V opačnom prípade by bol utečenec v skutočnosti zbavený svojho práva na zlúčenie rodiny s rodičmi. Toto právo nesmie byť podmienené tým, že maloletý utečenec alebo jeho rodičia disponujú bývaním, zdravotným poistením a dostatočným príjmom pre

seba a sestru.“^[31] Právo na zlúčenie rodiny s rodičmi podľa rozhodnutia ESD nesmie závisieť od viac či menej rýchleho vybavenia žiadosti. Zároveň takáto žiadosť nesmie byť zamietnutá z dôvodu, že utečenec v čase rozhodovania už nie je maloletý.

S podobnými dôvodmi ESD už v roku 2018 v prípade A a S rozhodol, že za maloletú osobu sa považuje osoba, ktorá v čase vstupu a žiadosti o azyl nedovršila 18 rokov, ale až v priebehu azylového konania dosiahla plnoletosť. Preto existuje právo na zlúčenie rodiny podľa § 10 ods. 3 písm. a smernice 2003/86/ES.^[32]

Aby sa dosiahol výsledok súladný s právom Únie v zmysle interpretácie v súlade so smernicou, je potrebné zohľadniť ďalší aspekt. Ak by sa pri uplatňovaní § 46 NAG rozšíril okruh oprávnených rodinných príslušníkov a dotknuté rodiny by boli podrobené bežnému režimu zlúčenia rodiny podľa NAG, ktorý sa uplatňuje aj na všetkých ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín, museli by byť splnené jednak požiadavky prvej časti NAG (teda predovšetkým preukázanie dostatočných finančných prostriedkov, primeraného ubytovania a zdravotného poistenia pre celú rodinu)^[33], a jednak by muselo byť podľa § 46 ods. 1 písm. c NAG k dispozícii kvótové miesto. To by bolo v rozpore s princípom uvedeným v odôvodnení článku 8 Smernice o zlúčení rodiny, podľa ktorého by sa mala venovať osobitná pozornosť situácii utečencov a pre nich by mali byť stanovené výhodnejšie podmienky na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny.^[34] Dodržiavanie nadradenosti práva Únie a z toho vyplývajúca interpretácia vnútroštátnych právnych noriem v súlade so smernicou preto vyžaduje, aby sa v príslušných situáciách tieto dodatočné požiadavky neuplatňovali.

2.1.2 Maloletí bez sprievodu, ktorí majú nárok na doplnkovú ochranu

Podľa § 35 ods. 4 zákona o azyle z roku 2005 požiadavky týkajúce sa príjmu, ubytovania a poistenia nemusia byť splnené u maloletých osôb s nárokom na doplnkovú ochranu (v prípade, že je zároveň referenčnou osobou), ale všeobecná čakacia lehota 3 roky platí pre všetkých. Predtým, ako príbuzní maloletých s doplnkovou ochranou požiadajú o povolenie na vstup musia prejsť 3 roky. Na to, aby rodičia maloletého s nárokom na doplnkovú ochranu prišli do Rakúska v rámci zlúčenia rodiny v súlade s § 35 zákona o azyle z roku 2005, osoba, ktorá je referenčnou osobou, musí byť podľa súčasného právneho stavu v čase vydania povolenia na vstup (t. j. viac ako 3 roky po udelení štatútu ochrany) mladšia ako 18 rokov.

Ústavný súd sa vo svojom rozhodnutí z 10. októbra 2018^[35] zaoberal otázkami, či 3-ročná čakacia lehota pre maloletých s nárokom na doplnkovú ochranu na jednej strane porušuje článok 8 EDLP a na druhej strane predstavuje porušenie požiadavky rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o osoby oprávnené na azyl. Ústavný súd na prvú otázku odpovedal záporne s odôvodnením, že doterajšia úprava dáva právnej úprave ústavne nezávadný manévrovací priestor, keďže zlúčenie rodiny nie je znemožnené, ale iba oddialené. Pri druhej otázke ústavný súd poukázal na existujúce rozdiely medzi postavením azylanta a postavením beneficianta doplnkovej ochrany. Ten má vo všeobecnosti „dočasný charakter“ aj vzhľadom na počiatočnú jednoročnú lehotu, čo odôvodňuje rozdielne nariadenia o zlúčení rodiny.^[36]

Ústavný súd sa však nezaoberal konkrétnou situáciou, kedy osoba, ktorá je pri žiadosti o azyl ešte maloletá a je jej poskytnutá doplnková ochrana, následne dovŕši plnoletosť a jej rodičia sú preto

vylúčení z možnosti zlúčenia rodiny v súlade s § 35 zákona o azyle. § 46 NAG tiež neponúka žiadnu alternatívu pre takéto prípady, keďže na osoby s nárokom na doplnkovú ochranu sa tento zákon vôbec nevzťahuje. Aj keď sa dotknutým osobám podarí prejsť na titul „trvalý pobyt v EÚ“ po 5 rokoch – pri ktorom musia byť splnené vysoké príjmové požiadavky – nie je možné zlúčiť sa s rodičmi, pretože okruh osôb oprávnených na zlúčenie je uvedený v § 46 NAG v právnej definícii „rodinného príslušníka“ a nezahŕňa príbuzných vo vzostupnej línii (rodičov). NAG umožňuje zlúčenie rodiny s príbuznými vo vzostupnej línii iba pre Rakúšanov, občanov EHP alebo Švajčiarov za určitých podmienok. V dôsledku tohto súčasného právneho stavu je pre mnohých ľudí, ktorí opustili krajinu pôvodu vo veľmi mladom veku, natrvalo znemožnené zlúčenie rodiny s rodičmi.

ESD vo svojom rozsudku K a B zo 7. novembra 2018 jasne uviedol, že článok 3 ods. 2 písm. c smernice 2003/86/ES zo svojho rozsahu pôsobnosti výslovne vylúčil osoby, ktoré majú nárok na doplnkovú ochranu.^[37] Zlúčenie rodiny s osobami, ktoré majú nárok na doplnkovú ochranu, nie je upravené sekundárnym právom Únie, a preto zostáva v kompetencii členských štátov.

2.2 Výnimočné prípady zlúčenia rodiny

Pre nasledujúcich štátnych príslušníkov tretích krajín nie je zlúčenie rodiny v Rakúsku právne zabezpečené:

- štátni príslušníci tretích krajín s nelegálnym pobytom;
- žiadatelia o azyl;
- držiteľia povolenia na pobyt z legitímnych, napr. humanitárnych dôvodov (§ 54 zákona o azyle);
- držiteľia povolenia na pobyt pre podnikateľov, samostatne zárobkovo činné osoby, študentov alebo osoby poskytujúce sociálne služby (§ 69 ods. 2 NAG).^[38]

Dôležité je poznamenať, že po roku ako držiteľ „povolenia na pobyt“ alebo „povolenia na pobyt plus“ v súlade so zákonom o azyle je možné riadiť sa § 41a ods. 9 NAG, ktorý ustanovuje udelenie „červeno-bielo-červenej karty“ alebo „červeno-bielo-červenej plus karty“, držiteľia ktorých majú nárok na zlúčenie rodiny. Hlavný rozdiel medzi povolením na pobyt a povolením na pobyt plus spočíva v cieľovej skupine, pričom povolenie na pobyt je určené pre osoby uznané za utečencov v zmysle Ženevského dohovoru o utečencoch, zatiaľ čo povolenie na pobyt plus sa vzťahuje na osoby, ktorým bola poskytnutá doplnková ochrana. Oba tituly priznávajú právo na legálny pobyt a právo pracovať v Rakúsku, ale dôvody na udelenie týchto titulov sú rôzne.^[39]

V osobitných prípadoch však môže existovať príležitosť na zlúčenie rodiny aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín z vyššie menovaných skupín. Tento prípad nastane, ak by bolo porušené právo na rodinný život podľa článku 8 EDĽP. Táto situácia môže nastať ak by v konkrétnom individuálnom prípade súkromné záujmy na zlúčenie rodiny jednoznačne prevažovali nad záujmami verejnými. Právo na rodinný život podľa článku 8 EDĽP chráni základné právo jednotlivcov na rodinný život a v určitých prípadoch môže byť zásahom alebo rozhodnutím štátu porušené.

Príklad toho, ako by mohlo byť porušené právo na rodinný život podľa článku 8 EDĽP, ak sú obaja rodičia štátnymi príslušníkmi tretích krajín a pokúšajú sa zlúčiť svoju rodinu v krajine EÚ:

Manželský pár pozostávajúci z dvoch štátnych príslušníkov tretích krajín žije a pracuje v Rakúsku. Prípady a) ešte neprešlo 12 mesiacov od udelenia povolenia na pobyt z humanitárnych dôvodov, alebo prípad b) manželský pár vykonáva samostatne zárobkovú činnosť, alebo prípad c) pre dané obdobie už bola naplnená kvóta v kontexte zlúčenia rodiny. Spomínaný manželský pár má dve maloleté deti, ktoré zostali v krajine pôvodu kde sa o nich starajú iní rodinní príslušníci. Rodina chce opäť žiť spolu v krajine EÚ, kde rodičia pracujú. V takomto prípade by sa dalo tvrdiť, že odmietnutie povolenia na pobyt alebo víz deťom a následné oddelenie rodiny by mohlo porušiť právo na rodinný život podľa článku 8 EDLP. Hlavné body, ktorými sa v tomto prípade dá odôvodniť porušenie práva na rodinný život podľa článku 8 EDLP:

- Existujúci rodinný život: Rodina už má existujúci rodinný život, ktorý je ovplyvnený fyzickým odlúčením a článok 8 EDLP chráni zachovanie existujúcich rodinných vzťahov.
- Záujem dieťaťa: Článok 8 EDLP zdôrazňuje záujmy detí. Odlúčenie od rodičov môže mať negatívny vplyv na blaho detí a brániť ich rozvoj.
- Proporcionalita: Orgány Rakúska musia skontrolovať primeranosť svojho rozhodnutia a dbať na vyváženie záujmov rodiny s inými verejnými záujmami, ako je národná bezpečnosť. ^[40]

Záver

V prípade regulárnej migrácie v súlade so zákonom o usídlení a pobyte (NAG) predstavuje zlúčenie rodiny za posledné roky významný podiel na prisťahovalectve štátnych príslušníkov tretích krajín do Rakúska. Zlúčenie rodiny tak získalo v Rakúsku aj politický význam, v súčasnosti, najmä ak ide o zlúčenie s osobami s nárokom na azyl a doplnkovú ochranu. Politické rozlišovanie medzi „želanou migráciou“ a „nežiaducou migráciou“ sa stalo čoraz dôležitejším, pričom rodinná migrácia sa spájala s (nežiaducou) imigráciou ľudí s nízkou kvalifikáciou, a preto sa považovala za problematickú z hľadiska integrácie. Rakúska rodinná migračná politika vykazuje liberalizačné tendencie – urýchléné povolenie pracovať a následné zníženie závislosti od referenčnej osoby, ako aj reštriktívne tendencie – zvýšenie minimálneho veku na uzavretie manželstva a preukázanie jazykových znalostí ešte pred príchodom.

Podľa rakúskej právnej úpravy je potrebné rozlišovať najmä medzi zlúčením rodiny podľa zákona o usídlení a pobyte (NAG) a zlúčením rodiny podľa zákona o azyle (AsylG). Zákon o azyle upravuje len zlúčenie rodiny s tými, ktorí majú nárok na azyl a doplnkovú ochranu. NAG upravuje zlúčenie rodiny s osobami s povolením na pobyt (konkrétne kategórie uvedené v kapitole 2) a taktiež pre tých, ktorí majú nárok na azyl. Hlavnými požiadavkami na zlúčenie rodiny sú miestne ubytovanie, primerané zdravotné poistenie a zabezpečené živobytie. Rodinní príslušníci tých, ktorí majú nárok na azyl, sú oslobodení od týchto požiadaviek najmä vtedy, ak sa žiadosť podá do troch mesiacov od udelenia azylu. Výnimku majú aj rodičia maloletých bez sprievodu, ktorí majú nárok na azyl. Okrem toho sa ustanovujú výnimky založené na práve na súkromný a rodinný život v súlade s článkom 8 EDLP (príklady v kapitole 2.2).

Problematicky sa javia kvótné miesta v kontexte zlučovania rodín (ÖRAK vyjadril odporúčanie na ich zrušenie, viac v kapitole 1.1) a trojročná čakacia lehota od udelenia doplnkovej ochrany. Rodinní príslušníci osôb s nárokom na doplnkovú ochranu tak musia čakať tri roky a až potom môžu žiadať o vstup. Toto ustanovenie je kritizované predovšetkým v prípade maloletých bez sprievodu. V prípade, že im bola udelená doplnková ochrana, musia čakať tri roky oddelení od svojej rodiny. Zároveň môže toto

ustanovenie podnecovať vysielanie ešte mladších detí do Európy. Pokiaľ bola maloletému bez sprievodu udelená doplnková ochrana až potom ako dosiahol 15 rokov, je zrejmé, že už ako 18 ročný nebude disponovať právom na zlúčenie rodiny so svojimi rodičmi. Ústavný súd však otázky o protiprávnosti týchto opatrení zamietol a ESD vo svojom rozsudku z novembra 2018 definoval, že smernica 2003/86/ES zo svojho rozsahu pôsobnosti výslovne vylúčila osoby, ktoré majú nárok na doplnkovú ochranu, čo znamená, že táto právna úprava zostáva v kompetencii členských štátov.

Vzhľadom na vysoký počet žiadostí o azyl, najmä počas migračnej krízy v roku 2015, možno predpokladať, že zlučovanie rodín bude mať aj naďalej veľký význam, najmä v oblasti azylu a subsidiárnej ochrany. Otázne zostáva, či budú niektoré problematické opatrenia ako napríklad kvótné miesta alebo trojročná čakacia lehota v prípade maloletých bez sprievodu, ktorým bola udelená doplnková ochrana v kontexte zlučovania rodín opäť revidované alebo nie.

Použité informačné zdroje

Austria-forum. 2022. *Familienzusammenführung*. [online]. Dostupné na internete: https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Familienzusammenf%C3%BChrung#cite_note-39. [cit. 2023-09-04].

Bernhart, D in Eppel, R. – Reyhani, A.N. 2023. *Asyl- und Fremdenrecht*. Vydavateľstvo: WEKA Business Solutions GmbH, 2023, s. 2008. ISBN: 978-3-7018-5974-0

BMI. 2023. *Aufenthaltstitel „Daueraufenthalt – EU“*. [online]. Dostupné na internete: https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120402.html. [cit. 2023-08-30].

Brickner, I. 2016. Expertin: Härte bei Familiennachzug verhindert Integration. In *Der Standard*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.derstandard.at/story/2000034102692/expertin-haerte-bei-familiennachzug-verhindert-integration>. [cit. 2023-09-02].

Eberwein – Pfleger, 2014. *Fremdenrecht für Studium und Praxis*, 3. Vyd., Vydavateľstvo: LexisNexis ARD ORAC, 2014, s. 132. ISBN 978-3-7007-5877-8.

Imlinger, CH. 2015. Unbegleitet, minderjährig: Allein auf dem Weg nach Europa. In *Die Presse*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.diepresse.com/4893561/unbegleitet-minderjaehrig-allein-auf-dem-weg-nach-europa>. [cit. 2023-09-02].

Lukits, R. 2016. *Die Familienzusammenführung von Drittstaatsangehörigen in Österreich*. Vydavateľstvo: AV+Astoria Druckzentrum GmbH, 2016. s. 85. [online]. Dostupné na internete: <https://www.emn.at/wp-content/uploads/2017/02/Die-Familienzusammenfuehrung-von-Drittstaatsangeh%C3%B6rigen-in-%C3%96sterreich.pdf>. [cit. 2023-08-30].

Migration.gv.at, *Familienzusammenführung*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.migration.gv.at/index.php?id=50>. [cit. 2023-08-25].

Office of the High Commissioner for Human Rights, 2019. Third party intervention by the Council of Europe Commissioner for Human Rights. [online]. s. 8-9. Dostupné na internete: <https://rm.coe.int/third-party-intervention-before-the-european-court-of-human-rights-cas/1680920cba>.

Peyrl, J. – Neugschwendtner, T. – Schmaus, Ch. 2016. *Fremdenrecht*. ÖGB Verlag, Wien, 2016. 5. Auflage, s. 504. ISBN 978-3-99046-057-3.

Schmaus, Ch. – Kasper, L. 2022. BG, mit dem das Ausländerbeschäftigungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz und das Fremdenpolizeigesetz 2005 geändert werden – *S t e l l u n g n a h m e*. Zl. 13/1 22/59. [online]. Dostupné na internete: https://www.rechtsanwaelte.at/uploads/tx_wxstellungnahmen/13_1_22_59_auslbg_amfg.pdf. [cit. 2023-09-08].

Strasser, S. – Tomic, J. 2014. Egalität, Autonomie und Integration: Post-Multikulturalismus in Österreich. In: *Kultur, Gesellschaft, Migration.: Die reflexive Wende in der Migrationsforschung*, Hrsg.: Nieswand und Drotbohm, Springer VS, 2014, s. 145. [ISBN 978-3-658-03625-6](#).

Právne akty

Art. 1 Z 52 Fremdenrechtsänderungsgesetz 2011.

[BGBl. I Nr. 100/2005](#) – Fremdenrechtspaket.

BGBl. I Nr. 24/2016 – Bundesgesetz, mit dem das Asylgesetz 2005, das Fremdenpolizeigesetz 2005 und das BFA-Verfahrensgesetz geändert werden.

[BGBl. I Nr. 68/2017](#) – Integrationsgesetz.

Bundeskanzleramt, Asylgipfel am 20. Jänner 2016, Gemeinsame Vorgangsweise von Bund, Ländern, Städten und Gemeinden, Pkt. 8, Dostupné na internete: <http://bka.gv.at/DocView.axd?CobId=61858>. [cit. 2023-01-09].

EDĽP, 1950. Článok 8 – Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života.

ErläutRV 996 BlgNR XXV GP – Bundesgesetz, mit dem das AsylG 2005, das Fremdenpolizeigesetz 2005 und das BFA-Verfahrensgesetz geändert werden.

Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny. Úradný vestník Európskej únie, L 251/12.

Súdne rozhodnutia

ESĽP, 21. január 2011, M.S.S. v. BELGIUM AND GREECE, [30696/09](#).

ESĽP, 10. júla 2014, Tanda-Muzinga, 2260/10.

EuGH, 30.01.2024, C-560/20.

EuGH, 12.04.2018, C-550/16.

VfGH, 8. März 2000, G1/00.

VfGH, 10.10.2018, E 4248R 4251/2017R20.

VwGH, 20. Juni 2002, 2002/18/0094

VwGH, 5. September 2006, 2006/18/0243.

VwGH, 03.05.2018, Ra 2017/19/0609.

VfGH, 10.10.2018, E 4248R 4251/2017R20.

Poznámky pod čiarou

^[1] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket.

^[2] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket, § 1 Abs 2 Z 1 NAG 2005.

^[3] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket, § 4 Abs 1 AsylG 2005.

^[4] Art. 1 Z 52 Fremdenrechtsänderungsgesetz 2011; § 21a NAG

^[5] BGBl. I Nr. 68/2017 – Integrationsgesetz, § 9, ods. 2.

^[6] PEYRL, J. – NEUGSCHWENDTNER, T. – SCHMAUS, CH. 2016. *Fremdenrecht*. ÖGB Verlag, Wien, 2016. 5. Auflage, s. 58.(504) ISBN 978-3-99046-057-3.

^[7] STRASSER, S. – TOSIC, J. 2014. Egalität, Autonomie und Integration: Post-Multikulturalismus in Österreich. In: *Kultur, Gesellschaft, Migration.: Die reflexive Wende in der Migrationsforschung*, Hrsg.: Nieswand und Drotbohm, Springer VS, 2014, s. 145. [ISBN 978-3-658-03625-6](#).

^[8] AUSTRIA-FORUM. 2022. *Familienzusammenführung*. [online]. Dostupné na internete: https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Familienzusammenf%C3%BChrung#cite_note-39. [cit. 2023-09-04].

^[9] Bundeskanzleramt, Asylgipfel am 20. Jänner 2016, Gemeinsame Vorgangsweise von Bund, Ländern, Städten und Gemeinden, Pkt. 8, Dostupné na internete: <http://bka.gv.at/DocView.axd?CobId=61858>. [cit. 2023-01-09].

^[10] BGBl. I Nr. 24/2016 – Bundesgesetz, mit dem das Asylgesetz 2005, das Fremdenpolizeigesetz 2005 und das BFA-Verfahrensgesetz geändert werden.

^[11] Art. 1 Z 13 der Novelle.

^[12] Art. 1 Z 12–14 der Novelle.

^[13] BRICKNER, I. 2016. Expertin: Härte bei Familiennachzug verhindert Integration. In *Der Standard*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.derstandard.at/story/2000034102692/expertin-haerte-bei-familiennachzug-verhindert-integration>. [cit. 2023-09-02].

^[14] IMLINGER, CH. 2015. Unbegleitet, minderjährig: Allein auf dem Weg nach Europa. In *Die Presse*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.diepresse.com/4893561/unbegleitet-minderjaehrig-allein-auf-dem-weg-nach-europa>. [cit. 2023-09-02].

^[15] SCHMAUS, CH. – KASPER, L. 2022. BG, mit dem das Ausländerbeschäftigungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz und das Fremdenpolizeigesetz 2005 geändert werden – S t e l l u n g n a h m e. Zl. 13/1 22/59. [online]. Dostupné na internete: https://www.rechtsanwaelte.at/uploads/tx_wxstellungnahmen/13_1_22_59_auslbg_amfg.pdf. [cit. 2023-09-08].

^[16] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket, § 2, ods. 1.

[17] VwGH, 5. September 2006, 2006/18/0243; VwGH, 20. Juni 2002, 2002/18/0094; VfGH, 8. März 2000, G1/00.

[18] Art. 5 Z 4 Fremdenrechtsänderungsgesetz 2009, BGBl. I Nr. 122/2009

[19] LUKITS, R. 2016. *Die Familienzusammenführung von Drittstaatsangehörigen in Österreich*. Vydavateľstvo: AV+Astoria Druckzentrum GmbH, 2016. s. 18. [online]. Dostupné na internete: <https://www.emn.at/wp-content/uploads/2017/02/Die-Familienzusammenfuehrung-von-Drittstaatsangeh%C3%B6rigen-in-%C3%96sterreich.pdf>. [cit. 2023-08-30].

[20] MIGRATION.GV.AT, *Familienzusammenführung*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.migration.gv.at/index.php?id=50>. [cit. 2023-08-25].

[21] EBERWEIN – PFLEGER, 2014. *Fremdenrecht für Studium und Praxis*, 3. Vyd., Vydavateľstvo: LexisNexis ARD ORAC, 2014, s. 93 (132). ISBN 978-3-7007-5877-8.

[22] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket, § 35 ods. 1, 2, 2a.

[23] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket, § 35 ods. 5; Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny, L 251/12, článok 9, ods. 2.

[24] ESĽP 10. júla 2014, Tanda-Muzinga, 2260/10.

[25] Office of the High Commissioner for Human Rights, 2019. Third party intervention by the Council of Europe Commissioner for Human Rights. [online]. s. 8-9. Dostupné na internete: <https://rm.coe.int/third-party-intervention-before-the-european-court-of-human-rights-cas/1680920cba>. [cit. 2024-05-29].

[26] ESĽP. 21. január 2011, M.S.S. v. BELGIUM AND GREECE, 30696/09.

[27] BERNHART, D in EPPEL, R. – REYHANI, A.N. 2023. *Asyl- und Fremdenrecht*. Vydavateľstvo: WEKA Business Solutions GmbH, 2023, s. 9. (2008). ISBN: 978-3-7018-5974-0

[28] § 35 ods. 2a AsylG 2005.

[29] ErläutRV 996 BlgNR XXV GP – Bundesgesetz, mit dem das AsylG 2005, das Fremdenpolizeigesetz 2005 und das BFA-Verfahrensgesetz geändert werden.

[30] VwGH 03.05.2018, Ra 2017/19/0609.

[31] EuGH 30.01.2024, C-560/20.

[32] EuGH 12.04.2018, C-550/16.

[33] BGBl. I Nr. 100/2005 – Fremdenrechtspaket, § 11 Abs 2 NAG.

[34] Na túto zásadu sa ESĽP odvoláva aj vo veci Tanda-Muzinga: „... [súd] poznamenáva, že na medzinárodnej a európskej úrovni existuje konsenzus o potrebe, aby utečenci využívali postup zlúčenia rodiny, ktorý je priaznivejší ako postup, ktorý sa predpokladá pre iných cudzincov, čo dokazujú právomoci a činnosti UNHCR a stanovené normy v Smernici 2003/86 ES Európskej únie“ (ESĽP 10. júla 2014, Tanda-Muzinga, 2260/10).

^[35] VfGH 10.10.2018, E 4248R 4251/2017R20.

^[36] VfGH 10.10.2018, E 4248R 4251/2017R20 Rn 47ff.

^[37] EuGH 7.11.2018, CR380/17.

^[38] LUKITS, R. 2016. *Die Familienzusammenführung von Drittstaatsangehörigen in Österreich*.

Vydavateľstvo: AV+Astoria Druckzentrum GmbH, 2016. s. 18. (85). [online]. Dostupné na internete: <https://www.emn.at/wp-content/uploads/2017/02/Die-Familienzusammenfuehrung-von-Drittstaatsangeh%C3%B6rigen-in-%C3%96sterreich.pdf>. [cit. 2023-08-30].

^[39] BMI. 2023. *Aufenthaltstitel „Daueraufenthalt – EU“*. [online]. Dostupné na internete:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/3/2/Seite.120402.html. [cit. 2023-08-30].

^[40] EDĽP, 1950. Článok 8 – Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života.